

1. ประวัติ ความเป็นมาขององค์การจัดการน้ำเสีย

องค์การจัดการน้ำเสีย (อจน.) เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2538 ด้วยเหตุผลที่ว่า ปัญหาน้ำเสียในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น ประกอบกับ การแก้ไขปัญหาน้ำเสียต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น องค์การจัดการน้ำเสีย (อจน.) จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย พ.ศ. 2538 และปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ในปี พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2548 ปรากฏในมาตรา 6 (หน้า 4) คือ “การจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมสำหรับการบำบัดน้ำเสียภายในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย และการให้บริการรับบริหารหรือจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย ทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย รวมทั้งบริการหรือกิจการต่อเนื่องที่เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐกิจ” ทั้งนี้ เขตพื้นที่จัดการน้ำเสียของ อจน. ในปัจจุบันมีความครอบคลุมทุกจังหวัดของประเทศไทย ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2563

2. วิสัยทัศน์ ภารกิจ พันธกิจ ขององค์การจัดการน้ำเสีย

วิสัยทัศน์

“บริหารจัดการน้ำเสียชุมชนให้ได้มาตรฐานและยั่งยืน ภายในปี 2569”

ค่านิยมองค์กร

มุ่งมั่นผลสัมฤทธิ์ จิตบริการ เชี่ยวชาญในหน้าที่

พันธกิจ

- 1) จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมสำหรับการจัดการน้ำเสียภายในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย
- 2) การให้บริการรับบริหารหรือจัดการระบบบำบัดน้ำเสียทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย
- 3) บริการรับบริหารหรือกิจการต่อเนื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐกิจ

เป้าประสงค์รวม

1) ปริมาณน้ำเสียได้รับการบำบัดได้ตามมาตรฐานน้ำทิ้งจากระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน รวม 252.00 ล้านลูกบาศก์เมตร

- ปี พ.ศ.2563 จำนวน	82.00	ล้านลูกบาศก์เมตร
- ปี พ.ศ.2564 จำนวน	84.00	ล้านลูกบาศก์เมตร
- ปี พ.ศ.2565 จำนวน	86.00	ล้านลูกบาศก์เมตร

2) น้ำเสียหลังการบำบัดได้คุณภาพตามมาตรฐานน้ำทิ้งจากระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนที่กำหนด ไม่น้อยกว่าร้อยละ

99.00

3. สรุปผลการดำเนินงานขององค์การจัดการน้ำเสีย ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

(1 ตุลาคม 2562 - 30 กันยายน 2563)

องค์การจัดการน้ำเสีย (อจน.) มีภารกิจในการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมสำหรับการบำบัดน้ำเสียภายในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย และการให้บริการรับบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย ทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย รวมทั้งรับบริการหรือกิจการต่อเนื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐกิจ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้รับงบประมาณดำเนินงาน จำนวน 435.9117 ล้านบาท

เป้าหมายดำเนินงาน

เชิงปริมาณ น้ำเสียได้รับการบำบัด จำนวน 82,000,000 ลูกบาศก์เมตร

เชิงคุณภาพ น้ำเสียหลังการบำบัดมีคุณภาพน้ำได้ตามมาตรฐานของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดไว้ก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน

ผลการดำเนินงาน

1. ผลการดำเนินงานเทียบกับเป้าหมาย ปีงบประมาณปี พ.ศ. 2563

เชิงปริมาณ น้ำเสียได้รับการบำบัด จำนวน 93,375,723 ลูกบาศก์เมตร เทียบกับเป้าหมายองค์กรเท่ากับ ร้อยละ 113.87

เชิงคุณภาพ น้ำเสียหลังการบำบัดมีคุณภาพน้ำได้ตามมาตรฐานของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดไว้ก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน เทียบกับเป้าหมายองค์กรเท่ากับร้อยละ 100

2. ปรับปรุงฟื้นฟูและบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะยาว 15 ปี จำนวน 27 พื้นที่ ดังนี้

1. เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา
2. เทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง
3. เทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
4. เทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก
5. เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
6. เทศบาลเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่
7. เทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา
8. เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี
9. เทศบาลตำบลบางเสร่ จังหวัดชลบุรี
10. เทศบาลตำบลบ้านแพ้ว จังหวัดระยอง
11. เทศบาลอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
12. เทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร
13. เทศบาลเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ
14. เทศบาลเมืองบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
15. เทศบาลเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
16. เทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
17. เทศบาลเมืองแสนสุข (พื้นที่ด้านใต้) จังหวัดชลบุรี
18. เทศบาลเมืองแสนสุข (พื้นที่ด้านเหนือ) จังหวัดชลบุรี
19. เทศบาลเมืองปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
20. เทศบาลเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

21. เทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง
22. เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
24. เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
25. เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
26. เทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
27. องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง (เกาะพีพี) จังหวัดกระบี่

ปริมาณน้ำเสียที่บำบัดได้สะสม 91,269,181 ลูกบาศก์เมตร (ต.ค 62 – ก.ย. 63)

3. ก่อสร้างและบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียขนาดเล็ก รวม 27 พื้นที่

3.1 โครงการก่อสร้างศูนย์บริหารจัดการคุณภาพน้ำ จำนวน 20 พื้นที่ ดังนี้

1. เทศบาลตำบลนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
2. เทศบาลตำบลบางปลา จังหวัดสมุทรสาคร
3. เทศบาลตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร
4. เทศบาลตำบลท่าจีน จังหวัดสมุทรสาคร
5. เทศบาลตำบลบางเลน จังหวัดนครปฐม
6. เทศบาลเมืองไร่ขิง จังหวัดนครปฐม
7. องค์การบริหารส่วนตำบลสามควายเผือก จังหวัดนครปฐม
8. เทศบาลตำบลวิเชียร จังหวัดภูเก็ต
9. องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
10. เทศบาลตำบลปากน้ำปราณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
11. เทศบาลตำบลราไวย์ จังหวัดภูเก็ต
12. เทศบาลตำบลพรหมโลก จังหวัดนครศรีธรรมราช
13. เทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง
14. องค์การบริหารส่วนตำบลกมลา จังหวัดภูเก็ต
15. เทศบาลตำบลบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
16. เทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม
17. เทศบาลตำบลฉลอง จังหวัดภูเก็ต
18. เทศบาลเมืองปู่เจ้าสมิงพราย จังหวัดสมุทรปราการ
19. เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม
20. เทศบาลตำบลบางปลา จังหวัดสมุทรสาคร (แห่งที่ 2)

ปริมาณน้ำเสียที่บำบัดได้สะสม 1,770,961 ลูกบาศก์เมตร (ต.ค 62 – ก.ย. 63)

3.2 โครงการพระราชดำริ จำนวน 7 พื้นที่

1. เทศบาลเมืองปากพนัง บริเวณวัดนาควารี จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เทศบาลเมืองปากพนัง บริเวณหลังเรือนจำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เทศบาลตำบลหัวไทร บริเวณเลียบบถนนสุขาภิบาล 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช
4. เทศบาลตำบลหัวไทร บริเวณหลังตลาดสด จังหวัดนครศรีธรรมราช
5. เทศบาลตำบลชะอวด บริเวณวัดศรีมาประสิทธิ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

6. องค์การบริหารส่วนตำบลหูล่อง บริเวณชุมชนหอยราก-ศรีสมบูรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

7. อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร จังหวัดเพชรบุรี

ปริมาณน้ำเสียที่บำบัดได้สะสม 335,581 ลูกบาศก์เมตร (ต.ค 62 – ก.ย. 63)

4. จัดฝึกอบรม ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียและการประชาสัมพันธ์องค์กร

4.1 **จัดอบรมหลักสูตร “ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียเบื้องต้น”** ให้กับเด็ก เยาวชน ผู้นำชุมชน และประชาชน ในพื้นที่จัดการน้ำเสียและพื้นที่เป้าหมาย เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย และให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

4.2 **โครงการเปลี่ยนน้ำเสียเป็นน้ำใส เราคนไทยต้องร่วมมือ** ณ ชุมชนตลอดแนวริมคลองสำโรง 8 ชุมชน จังหวัดสงขลา (ระยะที่ 1) โดยจัดให้มีการฝึกอบรมการติดตั้ง ดูแลระบบบำบัดน้ำเสียและถังดักไขมัน ขนาด 15 ลิตร พร้อมชุดผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภาชนะจำนวน 3,238 ชุด เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจในการลดความสกปรกของน้ำเสียจากบ้านเรือน ร้านอาหาร ก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ

4. แผนการดำเนินงานขององค์การบริหารจัดการน้ำเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

องค์การบริหารจัดการน้ำเสียในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการน้ำเสีย ได้มีการผลักดัน และดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหามลพิษ และฟื้นฟูคุณภาพน้ำในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย โดยกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานไว้ 3 แนวทาง คือ

1. การพัฒนาองค์กร และสมรรถนะของบุคลากร
2. การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย
3. การบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย

ทั้งนี้ องค์การบริหารจัดการน้ำเสียได้จัดเตรียมแผนงาน และโครงการเพื่อรองรับแนวทางดังกล่าว ดังนี้

1. การพัฒนาองค์กร และสมรรถนะของบุคลากร โดยได้จัดระบบบริหารจัดการองค์กร การฝึกอบรมบุคลากร ให้สมบูรณ์ครบถ้วนในทุกด้าน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและแผนงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งช่วยสนับสนุนและเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์กร ดังนี้

- 1.1 ฝึกอบรมการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียให้กับกลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการน้ำเสีย
- 1.2 การส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียให้แก่กลุ่มบุคคลทั่วไป
- 1.3 การนำพลังงานทดแทนมาใช้ในการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย
- 1.4 พัฒนาบุคลากรด้านความคิดสร้างสรรค์ในการต่อยอดนวัตกรรมภายในองค์กร
- 1.5 การส่งเสริมธรรมาภิบาลและการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- 1.6 พัฒนาแนวทางการบริหารจัดการทุนมนุษย์
- 1.7 พัฒนาแผนวิสาหกิจองค์กร
- 1.8 การบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมภายในขององค์กร
- 1.9 พัฒนาแผนการบริหารความสัมพันธ์ลูกค้า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 1.10 จัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านลูกค้า
- 1.11 พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management)
- 1.12 พัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับศูนย์ติดตามและรายงานสถานการณ์น้ำเสียประเทศไทย
- 1.13 พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบสารสนเทศจัดเก็บรายได้

1.14 พัฒนาการบริหารนวัตกรรมองค์กร

2. การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย โดยเป็นการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียขนาดเล็ก ให้เป็นศูนย์บริหารจัดการคุณภาพน้ำ 4.0 ที่เหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย

3. การบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย โดยเป็นการเข้าบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ก่อสร้างไว้แล้ว จำนวนรวม 54 แห่ง เพื่อให้ระบบบำบัดน้ำเสียสามารถเดินระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ในการดำเนินงานขององค์การบริหารจัดการน้ำเสียในแต่ละพื้นที่ จะดำเนินการทั้งด้านเทคนิคการบำบัดน้ำเสีย และการสร้างจิตสำนึก ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการน้ำเสียแก่ประชาชน เยาวชน รวมถึงการวางแผนทางการจัดเก็บค่าบำบัดน้ำเสีย นอกจากนี้ องค์การบริหารจัดการน้ำเสียให้ความสำคัญอย่างมากคือการนำน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้ว กลับมาใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนานวัตกรรมจัดการน้ำเสีย และส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล มีการพัฒนาไปสู่ระบบดิจิทัล “ไทยแลนด์ 4.0” โดยได้มีการจัดตั้งศูนย์ติดตามและรายงานสถานการณ์น้ำเสียประเทศไทยบริเวณที่ตั้งสำนักงาน อาคารเล่าเป้งง้วน 1 ชั้น 24 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 สำหรับกำกับดูแลงานด้านการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อให้การแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำเกิดประโยชน์สูงสุด พัฒนาศักยภาพในการให้บริหารและบริหารจัดการงานด้านน้ำเสียให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ